

Ministerieel besluit tot vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen site 'Hellfire Corner' (W.O. I) in leper (leper en Zillebeke)

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011, 10 juni 2011, 9 september 2011 en 14 oktober 2011,

BESLUIT:

Artikel 1. Het ontwerp van lijst van de volgende voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012:

Wegens de historische en de sociaal-culturele waarde als monument:

site 'Hellfire Corner' (W.O. I), gelegen in

leper (leper en Zillebeke), Zuiderring zonder nummer

bekend ten kadaster:

leper, 1ste afdeling, sectie C, perceelnummer 119/2 (deel) en deel van het openbaar domein

leper, 16de afdeling, sectie A, perceelnummer 299B (deel)

zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische, in casu de militair-historische waarde en de historische contextwaarde:

Als zijnde een plek dicht bij Ieper, waar het tijdens de Eerste Wereldoorlog heel druk maar ook heel gevaarlijk was. Het kruispunt van de Meenseweg met onder meer de voormalige spoorlijn Ieper-Roeselare groeide uit tot één van de belangrijkste geallieerde knooppunten voor de aan- en afvoer van manschappen en gewonden, materieel en voedsel, munitie en artillerie naar en van het front. Omwille van dit strategische belang en doordat dit kruispunt een groot deel van de oorlog binnen het bereik van de Duitse artillerie lag, werd deze zone voortdurend onder vuur genomen. De Britten noemden deze beruchte plek heel toepasselijk 'Hellfire Corner'.

Als zijnde een oorlogssite die de frontlijn na het Duitse Lente-Offensief (voorjaar 1918) markeert, op nog geen twee kilometer van de Grote Markt van Ieper verwijderd. Tijdens dit Lente-Offensief zagen de Britten zich genoodzaakt om de frontlijn rond Ieper in te korten, zodat de broodnodige manschappen elders kunnen ingezet worden. Zo werd het zo moeizaam veroverde terrein van tijdens de Derde Slag bij Ieper (zomer en najaar 1917), waarbij tienduizenden mannen de dood ingegaagd werden, eenvoudigweg opgegeven. De frontlijn is hier na het Duitse Lente-Offensief noord-zuid georiënteerd, waarbij het kruispunt van 'Hellfire Corner' zelf in Duitse handen is. De Duitse frontlijn scheert rakelings langs de zuidwestelijke trambrug over de spoorlijn. De spoorwegberm ten oosten van de trambrug is in Duitse handen.

Als zijnde een oorlogssite waar maximaal gebruikt werd gemaakt van bestaande reliëfelementen voor de uitbouw van militaire infrastructuur. De site lag op het kruispunt van de voormalige spoorlijn Ieper-Roeselare en de tramlijn Ieper-Geluwe. Er werd hier dankbaar gebruik gemaakt van de bestaande bermen, taluds en de trambrug over de spoorlijn voor de uitbouw van militaire infrastructuur, waaronder commandoposten en ondergrondse schuilplaatsen, waartoe onder meer de bewaarde betonnen post ter hoogte van de trambrug toegang verschaftte.

Als zijnde militaire constructies die getuigen van de evolutie die de oorlogsvoering tijdens de Eerste Wereldoorlog onderging en waarbij het gebruik van beton voor militaire verdedigingswerken aan belang won. Pas na de Derde Slag bij Ieper zou de Britse legerleiding beseffen dat betonnen militaire posten wel degelijk efficiënt konden zijn. De zuidwestelijke betonnen 'shelter' is na de Derde Slag bij Ieper opgetrokken in functie van 'Gordon House Siding', waar de spoorlijn meermaals aftakte. De betonnen shelter in het spoorwegtalud ter hoogte van de trambrug diende als betonnen toegang tot een ondergronds systeem.

Historische, in casu de architectuurhistorische waarde:

Als zijnde een goed bewaarde, typische Britse 'elephant shelter'. Dit is een Britse betonnen post die de vorm aanneemt van een halve cilinder omdat hij opgetrokken is met behulp van gebogen golfplaten, 'elephant plates' genoemd. Het gebruik van gegolfd plaatijzer als plafond had als voordeel dat de inzittenden bij een beschieting enigszins beschermd waren tegen splinters. Door op deze golfplaten een laag aarde of zandzakjes aan te brengen, waarop nog een laag beton gegoten werd, raakten deze

constructies 'shell-proof' (bestand tegen granaatinslagen). De indrukken in het beton aan de buitenzijde verraden het gebruik van zandzakjes ter bekisting van het beton.

Sociaal-culturele waarde:

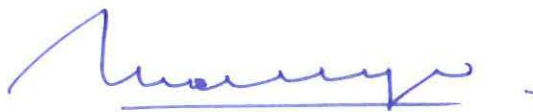
Als materiële getuigen van de 'Grooten Oorlog' die de frontstreek jarenlang in zijn greep had en honderdduizenden mensenlevens verwoestte. De Eerste Wereldoorlog was een internationale gebeurtenis bij uitstek, met o.m. de Westhoek als strijdtoneel waar honderdduizenden mannen uit de hele wereld vochten. De herinnering aan de Eerste Wereldoorlog kent nog steeds een breed maatschappelijk en internationaal draagvlak. Als stille getuigen, die door de jarenlange inbedding in het landschap van de frontstreek als het ware deel zijn gaan uitmaken van het landschap. Door de goede zichtbaarheid van de betonnen post vanaf de Zuiderring wijst de betonnen constructie de vele voorbijgangers op het oorlogsverleden.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009, 4 december 2009, 10 juni 2011 en 22 juni 2012 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010, 2 augustus 2011 en 27 juli 2012).

Brussel,

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS

16-01-2014